

ALBOTINA, LOC SPIRITUAL ȘI IDENTITAR PENTRU ROMÂNII DINTRE VIDIN, DUNĂRE ȘI TIMOC*

Emil Țircomnicu***

*Pe drumul care leagă satele Gradeț și Rabova la 20 de kilometri de Vidin, în zona Albotina, comunitatea românească din Bulgaria s-a întâlnit a doua zi de Paște pentru a celebra o sărbătoare importantă. În acest loc, comunitatea românească utilizează un dans dedicat tuturor oamenilor tineri care au decedat în anul ce a trecut. Unul dintre liderii comunității locale ne-a povestit că până acum 20 de ani aceștia au păstrat frăsinelul, un obicei care a supraviețuit în întreaga zonă a Olteniei. În zilele noastre, **frăsinelul** a devenit un festival de folc. Acest articol prezintă informații istorice și etnografice despre acest loc spiritual unde se găsește comunitatea românească din zona Vidinului, dintre râul Timoc și Dunăre având în vedere ultimele cercetări etnografice realizate în anul 2009.*

Cuvinte cheie: Timoc, mănăstirea Albotina, etnografie, minoritate românească, identitate etnică

Situația identitară actuală

În zona dintre Vidin, Dunăre și Timoc, în Bulgaria, se află 30 de sate și un oraș, Bregova, cu populație majoritar de origine românească. Recensământul din anul 2001 dă ca populație pentru obștina Vidin de 120192. Cifrele nu mai sunt actuale, întrucât peste 50% din populația rurală din regiunea nordică a Bulgariei a emigrat în străinătate sau a plecat către marile orașe din Bulgaria. Populația de origine românească din Timoc nu apare în cele două recensăminte realizate după 1990 decât în proporții infime¹. Cauzele sunt diverse. Dacă îi întrebi pe oameni ce limbă vorbesc, îți răspund că românește, dar la întrebarea privind naționalitatea, se observă că, în cea mai mare parte,

* Articol apărut și în Anuarul IEF, 2009.

*** This work was supported by CNCSIS – UEFISCSU, project number PNII – IDEI code 81101/2007

¹ În obștina Vidin au fost recenzați în anul 2001, 155 vlahi și 16 români.

o confundă cu cetățenia. Răspunsurile sunt extrem de diverse: jumătate români – jumătate bulgari, vlahi, bulgari, rumâni. Ei sunt percepuți și de locuitorii bulgari ca fiind vlahi ori români, la fel cum românii își explică faptul că unele sate din zonă sunt locuite de bulgari. Mai putem spune faptul că în prima jumătate a secolului al XX-lea, majoritatea populației dintre Vidin și Timoc era recenziată, în statisticile oficiale, ca fiind românească. Românească o consemnau și călătorii străini și cercetătorii români care au străbătut zona nordică a Bulgariei la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea: Felix Kanitz, Gustav Weigand, George Vâlsan, C. Constante și Emanoil Bucuța.

Se constată faptul că, dacă în secolul al XX-lea populația românească nu a avut școală și slujire în biserică în limba maternă, a fost asimilată cultural. Persoanele cu vârsta de peste 45 de ani vorbesc fluent limba română, cu caracteristici zonale, arhaisme și regionalisme, multe nemaifolosite în limba română literară. O mare problemă o constituie faptul că românii nu pot citi și scrie în limba română².

Există trei grupuri etno-lingvistice în cadrul populației românești timocene: pădureni, văleni și câmpeni. Presupunem că de-a lungul timpului s-au suprapus mai multe straturi de populație românească, valuri migraționale fiind atestate în ultimele secole. Există o veche populație autohtonă în acest areal, așa cum o arată toponimia localităților și numirile de ape. Românii timoceni numesc și astăzi Vidinul cu numele străvechi Dii³. Emanoil Bucuța consemna: „Sătenii zic toți Vidinului, Dii. E chemarea lui bătrână, și din hrisoave, iar alții decât ei n-o cunosc. Weigand scrie destul de încurcat, nu atât despre origine, cât despre legătura cu Românii localnici și pronunțarea lui adevărată. Forma veche bulgară era Бѣдыиѣ, ungurească Bodon, românească Diu. Weigand își aduce aminte și de o formă auzită la Luche în Serbia, Džii, și da ca formă a Românilor vidineni Vd'ie, ieșită ca și cea bulgară de acum, Vidin, din Вѣдѣиѣ, grecească (Bulgarii accentuează Vidin). Ce-a auzit profesorul de la Lipsca în Serbia e însuși numele, singurul, dat Vidinului de toți Românii, numai că înmuiat bănățenește. Ce poate fi Vd'ie, în afară de o diagramă etimologică fără înțeles, nu vedem. Dii e un cuvânt în totul asemenea cu Jii și Sibii, și precum acestea, articulate, își pierd înfățișarea de plurale, la fel se întâmplă și cu Dii”⁴.

² „Noi tot românește vorbim, toți, aici. Dacă și în bulgărește, ama, tot românește vorbim. [Știți să și scrieți românește?] Nu știu, nu știu nicio buca. N-a fost învățați să scrie. N-a fost învățați. Ai bătrâni n-a știut să scrie, decât a vorbit românește.” Todor Alexov Popov (Tudor Alexa al Popii), născut 1928 în Rabova, informație din 28.06.2009.

³ „Cuvântul vlah, în sine, nu este cuvânt rău. Ceva mai mult, acest cuvânt, știm noi, are o bază istorică mai veche, dar aparține istoriei. Noi între noi niciodată nu ne-am denumit vlahi precum niciodată la Dii nu zicem Vidin. Fac o analogie între cei doi termeni pentru că există terminologie specific românească, noi ne denumim rumâni și e normal și firesc pentru că asta este și transcripția veche care era de Rumânia. Unii susțin că ideea de vlah ar fi o idee care ar reprezenta rădăcina noastră. O fi și așa dar până la sfârșit nu au dreptate pentru că rădăcina noastră e rădăcina românească, așa cum ne știm noi, cum noi ne zicem între noi. Vlahi ne-au denumit alții”. Dintr-un interviu realizat cu Ivo Gheorghiev, președintele Uniunii Etnicilor Români din Bulgaria AVE, n. 1969 în Rabova, informație din 28.06.2009.

⁴ Emanoil Bucuța, *Românii dintre Vidin și Timoc*, Tipografia Cartea Românească S.A., B

Dacă în 1923 Emanoil Bucuța preciza faptul că în zona Timocului sunt trei grupuri etnografice, ceea ce arată trei direcții diferite dinspre care au pătruns în acest colț dintre Dunăre și Timoc - respectiv vălenii și câmpenii dinspre Dolj și Mehedinți, pădurenii dinspre Serbia -, în introducerea realizată la cele trei volume de studii și izvoare îngrijite de C. Constante și Anton Golopenția⁵, Emanoil Bucuța preciza: „Românii din dreapta Dunării erau și nu erau într-altă țară. O apă largă plutitoare mai mult leagă decât desparte pe locuitorii celor două maluri. Treceri mai ales de la noi la ei s-au întâmplat în toate vremurile și în deosebi în acelea când se închea un popor. Numai de puțini ani, de când se tot vorbește de o înfrățire și solidaritate a Statelor, hotarele dintre ele s-au ferecat cu o sută de lacăte. S-a crezut de alții și, ceea ce este mai hazliu, s-a crezut și de noi, că toți acești Români sânt revărsări etnice din părțile noastre. N-aveam ce găsi deosebit la ei, odată ce nu erau alții, ci erau tot noi. Erau un fel de români plecați în străinătate... Am fost și eu, în mai multe rânduri, la acești Români, la cei Bulgari mai mult și la cei Sârbi mai puțin. Cei mai din fund ca și cei mai din față, fie că știu, fie că nu știu de țara liberă a fraților lor de la Miazănoapte, se cunosc prin amintiri, prin limbă și obiceiuri ca Români. Ei și-au dat nume din cele mai mici, după cum sunt așezați pe o vale sau o alcătuire de pământ ușor de deosebit, plaiu, câmp sau vale, dar nu și-au zis niciodată, laolaltă, Olteni sau Munteni sau Bănățeni. Câte o undă de populație românească din Banat, din Oltenia și din Muntenia a ajuns dincolo de Dunăre, la date și din pricini care se pot urmări. Fiind mai noi decât băștinașii și mai zgomotoși pentru istorie, au putut să se arate cercetătorilor ca Români Olteni, Munteni sau Bănățeni. Sunt și mai mult nu sunt ceea ce spun astăzi că sunt. Băștinașii, Români, mai vechi decât ei, vatra care a primit pe noii veniți au fost alții și alta. Dovezile nu așteaptă decât să fie găsite”⁶.

Albotina – date istorice

În regiunea satelor de pădureni din Timoc, la 20 km de Vidin, pe drumul care duce de la Gradeț spre satul Rabova, există o poiană cunoscută cu numele de Albotina sau, așa cum spun localnicii, *La mănăstire*.

Pentru românii timoceni există puternic înrădăcinată memoria acestui loc spiritual. În poiana Albotina, a doua zi de Paști, la fosta mănăstire rupestă, datând din epoca medievală, astăzi distrusă, de sute de ani se adună românii din satele timocene, la mare sărbătoare⁷. Un loc spiritual este acela

⁵ x x x, *Românii din Timoc, Culegere de izvoare de C. Constante, A. Golopenția, cu o „Introducere” de Emanoil Bucuța, București, Institutul Român de Statistică, vol. I, 1942*

⁶ *Emanoil Bucuța, op.cit., p. XVII-XVIII*

⁷ *Primisem invitație să particip la Albotina, a doua zi de Paști, la „Festivalul folclorului autentic românesc”. Am căutat în zadar pe hărțile Bulgariei localitatea Albotina. Nu știam că nu există o localitate, c... mănăstire” cum îi zic timocenii, la locul respectiv fiind ruinele săpate în stâncă ale unei n*

care „adună oamenii laolaltă în temeiul unor simțiri comune, prilejuite de experiențe spirituale sau noologice”⁸.

„La mănăstire, de când am crescut, noi am pomenit, de când lumea, acolo se face și se-adună. Acolo se-adună [oamenii din] Rabova, Deleina, Călinic, Drujba-Molălia, toate satele astea, tot, Boșneacu – zăcem Topoloveț și al din Deal și al din Vale, acolo multă lume”⁹.

În registrele turcești le la 1560 apare un sat cu numele Alvotin. Date istorice despre mănăstirea săpată în calcar, ale cărei ruine străjuiesc poiana, numită astăzi Albotina, nu există. Rămâne deci, în lipsa unor studii și cercetări de istoria artei și arhitectură, un câmp liber speculațiilor. Mergând pe metodele cercetării etnologice, noi am adunat date de istorie orală, evocate de către Ivo Gheorghiev, un bun cunoscător al locurilor cu semnificație identitară pentru românii timoceni din Bulgaria¹⁰.

„În locul în care ne aflăm este mănăstirea Albotina, așa zisă, de unde o fi venit vorbele nu știu de Albotina, dar se spune că, cică, Albotina ar veni dintr-un bot alb, adică un colț de piatră care avea culoare albă la tot acest peisaj frumos verde și, și toate culorile. Și de aici ar fi venit și cuvântul de Albotina. Dar cert este că poartă numele la un sat Albotina, care a fost sat roman sau cum se obișnuiește este sat latin. Nu există cercetări istorice sau arheologice. Totul ce vă spun acum se transmite din gură în gură, de la copii la nepoți, de la tați la copii și așa mai departe. Se știe cu certitudine că aicea mănăstirea este săpată în piatră. Sânt mănăstiri și lângă Ivanovo, săpate tot cam în perioada aceea, lângă Ruse. Acele mănăstiri se spune că au fost din perioada de când se primea creștinismul pe meleagurile ăștea. Eu nu pot să confirm această teorie, nu pot nici să neg, este transmisă”¹¹.

La Albotina a existat un ansamblu mănăstiresc, funcțional în secolele XIII-XIV, conform inscripțiilor și obiectelor găsite. Istoria locului este strâns legată de vremea legendară a primilor Basarabi, întemeietori de țară. Localnicii, intelectuali ai comunității românilor timoceni, ne asigură că în aceste locuri a viețuit fata lui Basarab Întâiul, Teodora, căsătorită cu țarul Ivan Alexandru, se pare pe la 1322. Atât Basarab Întâiul, cât și fiul său, Nicolae Alexandru, au încercat, prin alianță familială cu țarii bulgari și sârbi, să asigure stabilitatea zonei împotriva maghiarilor și turcilor. La 1335, țarul Ivan Alexandru își alege o nouă soție, o evreică pe nume Sara, iar Teodora se călugărește, sub numele Teofana, retrăgându-se la o mănăstire de lângă Albotina. Mai apoi, urmașul lui Ivan Alexandru și al Elenei, Ioan Stracimir, se căsătorește la rândul său cu fata lui Nicolae Alexandru Basarab, verișoara sa¹².

⁸ Ilie Bădescu, *Noologia, București, Editura Valahia, 2002, p. 248.*

⁹ Bărbat născut în anul 1935 în Calinic, informație din 27.06.2009.

¹⁰ „Acest loc este un loc sfânt românesc. Vreau să subliniez faptul sfânt românesc pentru că aicea să strâneau și să strâng în continuare oamenii din satele românești din jur care și-au păstrat identitatea mulțumită și acestui loc sfânt”. Ivo Gheorghiev, informație din 13.06.2009.

¹¹ Ivo Gheorghiev, informație din 13.06.2009.

¹² P.P. Panaitescu, *Istoria Românilor, Craiova. Editura Scrisul Românesc, 1943, p. 75-76*

„Dar aici este interesant și se știe cu certitudine că în locul de dincolo mănăstirii sau ceea ce se vede aicea, a existat altă mănăstire de măicuți, care mănăstire de măicuți a fost și locu’, ultimu’ loc, ultimu’, cum să zic eu, în ultimele clipe ale vieții a lu’ fata lu’ Basarab primu’, care a primit numele de Elena [Teodora?], Elena numele de regină de Bulgaria, și numele de Teofana, atunci când a devenit măicuță aicea în mănăstire, la Albotina. N-a fost aleasă mănăstirea Albotina de Teofana noastră, așa obișnuim să-i zăcem, ales întâmplător. Regele Bulgariei, Ioan Alexandru al doilea, după ce s-a căsătorit după evreoaica Sara, ea a prigonit-o să să ducă acasă, la părinții ei. Ea nu s-a dus acasă dar a venit aicea la Albotina pentru că era un loc românesc, un loc sfânt românesc și aicea a rămas până la sfârșitul vieții ei”¹³.

Urmele, săpate în roca de calcar, ale vechii mănăstirii, se află la o altitudine de aproximativ 25 de metri față de poiană, având forme bizantine. Se pare că a fost un complex de chilii în jurul unei biserici cu două nave. Fațada mănăstirii era probabil realizată din lemn, putându-se observa astăzi, în piatră, găurile de susținere pentru stâlpi. Mănăstirea, aflată la jumătatea înălțimii dealului în care a fost săpată, avea avantajul că era apărată de vânt. Dar amplasarea deasupra poienei, într-un spațiu deschis, a permis accesul și implicit distrugerea mănăstirii. Astăzi, din picturi nu se mai poate desluși nimic, totul este distrus și afumat intens.

În fața chiliilor se află găuri săpate în piatră, amplasate câte una, două sau trei, unde au fost înmormântați călugări. De asemenea, se spune că ar fi existat, jos în poiană, un cimitir în care ar fi fost înmormântații pelerinii care, bolnavi fiind, sperând în miracolul vindecător al mănăstirii, și-ar fi găsit aici sfârșitul.

„Să mai văd încă locuri de mormintele unor călugheri care au fost înmormântați aicea, sânt niște morminte săpate în piatră peste care a fost pusă altă lespede de piatră, pe niște..., care a fost susținută pe niște butucuri. S-a păstrat foarte bine și unele dintre chiliile călugherilor de aicea, chiar se vede și sânt păstrate în două locuri niște paturi făcute, cioplite în piatră, care se spunea că au fost acoperite cu piei și așa dormeau călugherii pe aceste paturi. Se spune încă că această mănăstire este tămăduitoare. Mănăstirea a purtat numele de mănăstirea Învierea Domnului. Învierea Domnului și pentru asta s-ar strânge lume aicea, în a doua zi de Paști, un obicei străvechi care se păstrează și în momentul de față și cu toții știm că acuma, în perioada Paștelui și în special a doua zi de Paști aicea s-a făcut și un festival organizat de către noi. Dar mai important este faptul că lumea vine aicea, la locul ăsta sfânt de sute, poate de o mie de ani, o mie și mai bine de ani, și se credea că cel care dormea la Înviere, înainte de Paști, aici la mănăstire, și participa la slujbele religioase, divine de aicea, să tămăduita”. „Și se credea că cine doarme în locul ăsta, indiferent de ce boală e bolnav, se va tămădui. Aicea, jos, când s-a făcut niște săpături arheologice, s-a găsit zeci de morminte la celor care nu s-a tămăduit și n-a avut voie să se înmormânteze altă parte și se spuneau că ei erau și aveau

¹³ Ivo Gheorghiev, informație din 13.06.2009

păcate. De-ai Dumnezeu nu i-a tămăduit și a zâs așa că dacă a ajuns până la mănăstire, aici să le fie și locul de veci. Și i-a înmormântat în zona asta, aicea. Era un fel de cimitir, de grobiște cum se spune la noi, care rămâneau ăștia care nu au fost tămăduiți. Dar cei care plecau de aicea, până la anu, se considera că sânt vindecați”¹⁴.

Vizibil este faptul că aceste ruine sunt complet neglijate, neexistând niciun proiect care să încerce protejarea și conservarea acestora.

Asemenea mănăstiri medievale, scobite în piatră, se află la 22 km de Ruse, la Ivanovo și la Aladzha, la 17 km de Varna. Mănăstirea de la Ivanovo, cu hramul Sf. Arhanghel Mihail, este într-o stare de conservare foarte bună, fiind inclusă în patrimoniul UNESCO. Mănăstirea este asemănătoare celei de la Albotina, dar situată la aproximativ 40 de metri altitudine față de nivelul solului. Calea de acces era pe o cărare abruptă săpată în versantul muntelui, care prăbușindu-se, a conservat lăcașul. Frescele din interiorul bisericii impresionează prin culori, calitate și valoare artistică. La intrarea în biserică se poate observa fresca întemeietorilor, țarul Ivan Alexandru cu țarina.

În România, până astăzi, despre Albotina nu s-a scris nimic. G. Vâlsan și E. Bucuța nu pomenesc de Albotina. În cele două lucrări etnografice referitoare la românii timoceni din Bulgaria, apărute după 1995, realizate de Virgil Nestorescu¹⁵ și Monica Budiș¹⁶, nu apar informații elocvente referitoare la Albotina. Există pe internet, în enciclopedia virtuală Wikipedia, câteva date sumare și fotografii despre Mănăstirea Albotina. S-a realizat și un film documentar în Bulgaria - „The Rocky Monasteries in Bulgaria” [Mănăstirile rupestre din Bulgaria]¹⁷.

Albotina – date etnografice: frăsânelul și hora pentru morții tineri

La Înălțarea Domnului, la 40 de zile de la Înviere, în sudul Olteniei, în satele Gângiova, Argetoia, Perișor, Giubega, Galiciuica, Băilești și Întorsura, este atestat obiceiul frâsinelul. Bolnavii se deplasau în acea noapte, în poienile unde se știa că există o plantă miraculoasă, cu efect terapeutic. Dacă era vorba de bolnavi tineri, se practica și un alt obicei, acela al înfântătitului sau învărucitului. Alături de bolnav, pentru a-l ajuta și a-l păzi noaptea, mergea un alt tânăr, care-i devenea astfel rudă spirituală celui lecuțit. La plecare se lăsau în poiană ofrande alimentare. „Era o fată care nu vedea bine. Au venit părinții ei și m-au rugat să merg la Frâsinel, la Poiana Brăzdată din Pădurea Tirului. Au luat mâncare multă la ei, ouă, roșii, azme de pâine, carne friptă, brânză, băutură. I-am făcut culcușul lângă tufele de frâsinel. Eu nu aveam voie să dorm. Am îngrijit-o toată noaptea, îi dădeam mâncare, apă, tot ce aveam nevoie. Am mâncat toți acolo și resturile de mâncare le-am lăsat pe loc, pe poiană. Dimineața, înainte de răsăritul soarelui, am plecat acasă, unde mi-a dăruit un prosop și eu

¹⁴ Ivo Gheorghiev, informație din 13.06.2009.

¹⁵ Virgil Nestorescu, *Românii timoceni din Bulgaria*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1996

¹⁶ Monica Budiș, *Comunitatea românească de pe Valea Timocului bulgăresc*, București, Editura Academiei Române, 2007

¹⁷ Producător BNT Bulgaria, autor Dimcho Petrov, director Elena Mashkova, imagine Sti

i-am dat ei un batic. Si acum ne zicem frate și soră. Ea trăiește și acum, este măritată, a ajuns bine. La Frăsinel am mers trei ani la rând.”¹⁸

Frăsinelul (*Dictamnus albus*) este o plantă ierbacee, cu flori albe sau trandafirii, cu miros penetrant, care crește în locuri aride, pe lângă păduri și tufărișuri. Se numește popular și „iarba focului”, „iarba luminii”, „iarba o mie bună”¹⁹. Este investită cu puteri magico-terapeutice.

Există la românii din satele timocene amintirea că în poiana Albotina se duceau oamenii la frăsinel (frăsânel în graiul timocean), în luna de după Paști. Mănăstirea a avut hramul Învierea Domnului, de aceea obiceiul se făcea la această dată și nu la Înălțare. Efectul terapeutic sau autosugestiv al slujbelor religioase s-a îmbinat cu credința în puterea vindecătoare a frăsinelului.

„Aicea se mai practică un obicei de pe timpul tracilor, frăsânelul îi mai zâce. Frăsânelul este o plantă foarte frumos mirositoare, o plantă ale cărui foi seamănă cu pomu’ ăsta, jugastru sau nu știu cum îi zâce. Și această plantă se strânge doar în ziua de frăsânel, care coincide cu a doua zi de Paști. Lumea credea că cine vine și strânge planta, în a doua zi de Paști, dacă este bolnav se va tămădui”²⁰. Un alt obicei practicat în satele timocene, la sărbători, este hora pentru morții tineri, numită și hora de pomană. Rudele mortului vin și dau de pomană o horă, în amintirea celui mort. Bandele (alcătuite din trompetiști) cântă și rudele se prind într-o horă, astăzi dansând cu poza celui mort. Apoi toată lumea prezentă face o altă horă. Diferite alimente, prosoape și bani, sunt oferite lăutarilor. Lângă aceștia se depun alimente, ouă roșii, vin, iar de ei se prind prosoape și batiste. Acest obicei este atestat atât în Oltenia cât și în zona timoceană cu sate românești din Serbia. La Albotina, luni după Paști, rudele vin comandă această horă.

„La Albotina se face demult, sigur este două, trei sute de ani înainte. Care are ceva rudă moartă împarte horă și joacă cu poza lui”²¹. „Și acolo veneau lăutari din Cosova, din Călinic, din toate satili. Toate ălea făceau ‘oră’ colea. Și lumea cânta și ce-a avut mei tăiați, cum le zic ei la mei, acolo punea măsură cu rude din Deleina și mânca și bea toți și pe urmă seara tot natu’ pleca.” Și alta: „oră pentru morți se dă de-a avut tinereță, mai tineri, a murit, se duc și dau acolo, dar joacă iar la tinereță, cântă și dă dar, maramă, ce da, acolo. Și pune într-un polomiac acolo, vin și dă, care bea, care nu bea”²². „În ziua de doi se face la frăsânel. Când e Paștele face tot natu’ în satu’ lui, de dă la morți. Înainte a făcut în curtea bisericii. A ieșit cu measele acolo. Acuma nu mai face nima. De Paști se împarte ‘oră. Cheamă rudeni și le cumpără câte un cadou. [În horă se prind] rudele lui și la urmă și dăilalți. Se pune ‘oră, cozonac, bani într-un plic, peșchir. La alții se dă șoarțe, cămăși. La

¹⁸ Marcela Bratiloveanu Popilian, *Frăsinelul, un obicei din sudul Olteniei*, în „Revista de Etnografie și Folclor”, București, tomul 41, nr. 5-6, 1996, p. 418.

¹⁹ Marcela Bratiloveanu Popilian, *op.cit.*, p. 417; Ion Ghinoiu, *Panteonul românesc. Dicționar*, București, Editura Enciclopedică, 2001, p. 76-77

²⁰ Ivo Gheorghiev, *informații de teren*, 13.06.2009

²¹ Bărbat născut în anul 1981 în Topolovăț, *informație de teren*, 27.06.2009

²² Bărbat născut în anul 1935 în Calinic, *informație din* 27.06.2009.

muzicanți atârnă peșchir. [Cântă] ce ceri tu, ăla care dă ‘oră. De obicei [se cântă], noi spunem „Coconiță de pe țară”. [Obiceiul se face] de vreme nepomenită, de ziua de două. Care a murit mai tânăr ia portretul, poza, să-l vadă care e”²³.

Hora este asemănătoare cu Boiereasca, horă de mână, cu doi pași înainte și unul înapoi, progresul fiind totdeauna spre dreapta. De cele mai multe ori se dansează în cerc, dar când sunt persoane mai puține se dansează și horă spartă, un bărbat conducând hora.

Festival de folclor

În anul 2009 a avut loc la Albotina a III-a ediție a „Festivalului Folclorului Autentic Românesc”, organizat de Uniunea Etnicilor Români din Bulgaria „AVE”. Au venit ansambluri artistice din satele românești din Timoc, dar și de pe Valea Dunării. Poiana Albotina, pentru câteva ore, s-a umplut de oameni, costumele populare dând o aură de sărbătoare de altădată.

Festivalul ne arată că există încă, în satele din Bulgaria, o numeroasă populație românească, care dorește să-și păstreze tradițiile și cultura specifică. Aceasta nu este posibil fără ca principalul element identitar, limba, să nu fie cultivată și promovată la nivel educațional.

O altă inițiativă a Uniunii Etnicilor Români din Bulgaria a fost de a deschide, la 13 iunie 2009, o bibliotecă românească la Vidin, tot cu numele Albotina, ceea ce confirmă faptul că Albotina reprezintă un reper identitar și un loc spiritual pentru românii timoceni.

Considerăm că păstrarea și prezervarea identității și culturii românești în regiunea nordică a Bulgariei este indispensabilă, mai ales pentru promovarea proiectelor de cooperare transfrontalieră între Bulgaria și România. Cultura românească timocană îmbogățește patrimoniul cultural și spiritual românesc și bulgăresc, parte a patrimoniului material și imaterial european și universal.

Bibliografie

Ilie Bădescu, *Noologia*, București, Editura Valahia, 2002

Marcela Bratiloveanu Popilian, *Frâsinelul, un obicei din sudul Olteniei*, în „Revista de Etnografie și Folclor”, București, tomul 41, nr. 5-6, 1996, p. 415-420.

Emanoil Bucuța, *Românii dintre Vidin și Timoc*, Tipografia Cartea Românească S.A., București, 1923.

Monica Budiș, *Comunitatea românească de pe Valea Timocului bulgăresc*, București, Editura Militară, 2001

Ion Ghinoiu, *Panteonul românesc. Dicționar*, București, Editura Enciclopedică, 2001

Virgil Nestorescu, *Românii timoceni din Bulgaria*, București, Editura Fundației Culturale Române, 1996

²³ Victor Ionov, n. 1934 în Tianuț; E. Ursu, n. 1939 în Gânzova, Simion Nikov, n. 1957 în Gânzova, 25.10.2009, Muzeul Satului, București

P.P. Panaitescu, *Istoria Românilor*, Craiova. Editura Scrisul Românesc, 1943

x x x, *Românii din Timoc*, Culegere de izvoare de C. Constante, A. Golopenția, „Introducere” de Emanoil Bucuța, București, Institutul Român de Statistică, vol. I-III, 1943-1944.

Enciclopedia Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Albotin_Monastery, accesată la 15.10.2009.

Se poate prelua și filmul pus pe youtube cu Albotina:

<http://www.youtube.com/watch?v=jJCzCUifbvk>

Albotina, spiritual and identity place for the Romanians of Vidin, Danube and Timoc

*On the road that connects the villages Gradeț and Rabova at 20 km from Vidin, in a wood clearing known as Albotina, guarded by a former Orthodox monastery built in the XIIIth century, the Romanian community from Bulgaria gather on the second day of Easter celebrate an important holiday. Here they have a sort of a ritual round dance dedicated to all young people who died in the year passed. One of the community leader told us that till 20 years ago they held the ritual frăsinelul a custom which surviving into the entire area of Oltenia county Romania. Nowadays **frăsinelul** had become a modern folk festival. This article presents historical and ethnographic information about this spiritual place of the Romanian communities from the Vidin county between the Timoc river and the Danube concerning to the last ethnographic researches conducted in 2009.*

Key words: *Timoc, Albotin monastery, ethnography, Romanian minority, ethnic identity*